

Maksujen yleiset perusteet

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 01.12.2025
4731/00.02.00/2025

Valmistelija

talousjohtaja Helinä Saarela

Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 19 §:n mukaan aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallintosäännön 86 §:n mukaisesti aluehallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Aluehallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Sosiaali- ja terveystalvelujen maksujen perusteet

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti hyvinvointialueella on oikeus periä toiselta hyvinvointialueelta sen asukkaalle annetun talvelusta aiheutuneet kustannukset. Kustannuksilla tarkoitetaan toteutuneita kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet talvelun antamisesta ja joista on vähennetty talvelusta kertyneet toimintatulot.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen suoriteperusteisen ja talvelun käyttöön perustuvien maksujen perusteena on laskennallinen omakustannushinta sekä toteutuneet kustannukset.

Hyvinvointialueiden väliseen sopimukseen perustuvassa hinnoittelussa laskutusperiaatteena voidaan käyttää suoritekohtaisen omakustannushinnan sijasta myös muita laskentatapoja, esimerkiksi kapitaatioon perustuva hinnoittelu tai muu säädöspohjainen hinnoitteluperuste. Pääsääntöisesti aiheuttamisperiaate ja laskutus perustuvat kuitenkin asiakas- ja potilaskohtaiseen käyttöperusteeseen.

Pelastustoimen maksujen perusteet

Pelastustoimen maksujen perusteiden osalta sovelletaan pelastuslakia (379/2011), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia (390/2005), valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) ja lakia pelastustoimen laitteista (10/2007).

Maksujen määräytymisperiaatteena on aiheutuneet tuotantokustannukset. Maksu peritään kaikissa pelastuslain 96 §:n mukaisissa tapauksissa. Suoritteista, joiden hintaa ei ole erikseen

lainsäädännössä määrätty, peritään maksu, joka on suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Pelastuslaitos perii kemikaalilainsäädännön mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut.

Asiakas- ja potilasmaksujen perusteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, muutoksineen) ja asetuksessa (912/1992, muutoksineen) säädetään sosiaali- ja terveystalvelujen enimmäismaksuista. Hyvinvointialue voi päättää, että palvelusta ei peritä maksua tai maksu on pienempi kuin laissa on säädetty. Osa palveluista on lailla säädetty maksuttomaksi. Joidenkin palvelujen maksuja sääntelevät asiakasmaksulain yleisperiaatteet (asiakasmaksulaki 2 §), jolloin palvelusta perittävä maksu voi olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksulain 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu sekä terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määräytyvä maksu tulee jättää perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden. Vastaavilla perusteilla hyvinvointialue voi lain 11 §:n mukaisesti päättää, että voidaan jättää perimättä tai alentaa myös terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella terveydenhuollon tasamaksuja ei alenneta asiakasmaksulain 11 §:n perusteella.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vuoden 2026 asiakas- ja potilasmaksuhinnasto on valmisteltu huomioiden asiakasmaksulain ja -asetuksen määräykset ja asetuksella säädellyt hinnat.

Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 §:n 3 momentin mukaan.

Päätösesitys

Aluehallitus päättää esittää, että aluevaltuusto hyväksyy vuoden 2026 hinnastojen ja maksujen yleiset perusteet edellä kirjatun esityksen mukaisesti.

Päätös